

m y ś l t e o l o g i c z n a

ROBERT J. WOŹNIAK

PRZYSZŁOŚĆ
TEOLOGIA
SPOŁECZEŃSTWO

Wydawnictwo WAM
Kraków 2007

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
Rozdział I	
TEOLOGIA JAKO ESCHATOLOGIA – TEOLOGICZNY HORYZONT	
PYTANIA O PRZYSZŁOŚĆ	11
1. Radykalne bycie-ku-Chrystusowi: paruzja i teologia wspólnoty pierwotnej jako eschatologia	12
2. Jezus, przyszłość i bycie-zwróconym-ku-Ojcu: chrystologia jako centrum eschatologii, eschatologia jako horyzont chrystologii	20
3. Eschatologie laickie i deformacja pojęcia przyszłości	24
4. Bóg jako eschaton: ewangeliczna krytyka utopii	28
5. Ku teologii historii w perspektywie trynitarno-eschatologicznej	34
Rozdział II	
TEOLOGIA I PRZYSZŁOŚĆ	42
1. Wiara, przyszłość i teologia	43
a. Wiara jako antycypacja przyszłości	43
b. Fides et Ratio: wiara jako teologia	45
2. Teologia i jej zorientowanie ku przyszłości	49
a. Teologia i otwieranie przyszłości	49
b. Wypaczona teologia jako destrukcja przyszłości: próba diagnozy	51
c. Teologiczne otwarcie na przyszłość i niedostatki czystego rozumu	53
d. G. Ward'a teoria relacji pomiędzy transformacją kultury a praktyką religijną	55
3. Trzy przykłady, jak teologia otwiera przyszłość	57
a. Pojęcie osoby jako dziedzictwo teologiczne	57
b. „Odczarowanie świata”	58
c. Teologia i problem wyzwolenia	60
4. Mała filozofia teologii, czyli rzecz o zbawieniu rozumu	63
a. teologia i zbawienie rozumu	63
b. o służebności teologii: teologia jako ancilla philosophie	67

5. Teologia w żywiole czasu: przyszłość i tradycja	70
6. Teologia, nasłuchiwanie i kwestia komunikacji	73
7. Teologia i problem jej rozwoju	76
Rozdział III	
JAKIEJ TEOLOGII POTRZEBUJE PRZYSZŁOŚĆ?	81
1. Teologia w duchu Soboru Watykańskiego II	81
a. Historia	82
b. Hermeneutyka	87
c. Ekumenizm i inkulturacja	95
2. Excursus. Rahner i von Balthasar, czyli o uprawianiu teologii w duchu Soboru	98
3. Przyszłość teologii pod znakiem teologii soborowej	100
a. Kategoria pierwsza: teologiczna topika	101
b. Kategoria druga: teo-gramatyka ludzkiego słowa o Bogu	109
4. Teologia i przyszłość odnalezione w Chrystusie	121
Rozdział IV	
SYMPTOMY POWROTU DO RELIGII I ICH ZNACZENIE DLA TEOLOGII	132
1. Teologia jako troska o duszę	132
2. Mała próba diagnozy obecnej sytuacji	135
3. Teologia w pianissimo: symptomy powrotu na pięciu przykładach	138
a. Przykład pierwszy: Jürgen Habermas	138
b. Przykład drugi: szkoła paryska	141
c. Przykład trzeci: radical orthodoxy (RO)	149
d. Przykład czwarty: teologiczne i apofatyczne wątki filozofii współczesnej u J. Derridy	152
e. Przykład piąty: Bóg i metafizyka u E. Lévinasa	159
ZAKOŃCZENIE	168
BIBLIOGRAFIA	172
INDEKS OSÓB	179
INDEKS TEMATYCZNY	182

Polecamy książki wydane w serii „Źródeł Myśli Teologicznej”

1. Orygenes, *O zasadach*, 1996
2. Św. Atanazy, *Listy do Serapiona*, 1996
3. Pamfil, *Obrona Orygenesesa*, Rufin, *O sfalszowaniu pism Orygenesesa*, 1996
4. *Trójca Święta*. Tertulian, *Przeciw Prakseaszowi*, Hipolit, *Przeciw Noetosowi*, 1997
5. Teodeoret z Cyru, *Komentarz do Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian*, 1997
6. Orygenes, *Korespondencja*, 1997
7. Ireneusz z Lyonu, *Wykład nauki apostoelskiej*, 1997
8. Św. Hieronim, *Komentarz do Księgi Jonasza*, 1998
9. Teodoret z Cyru, *Komentarz do I i II Listu do Koryntian*, 1998
10. Orygenes, *Komentarz do Ewangelii według Mateusza*, cz. 1, 1998
11. Grzegorz Cudotwórca, *Mowa na cześć Orygenesesa*, 1998
12. Grzech pierwotny. Augustyn, *Proces Pelagiusza*, 1999
13. Mariusz Wiktoryn, *Dzieła egzegetyczne*, 1999
14. Teodoret z Cyru, *Komentarz do listów do Galatów, Efezjan, Filipian i Kolosan*, 1999
15. Pelagiusz, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, 1999
16. Orygenes, *Homilie o Księgach Izajasza i Ezechiela*, 2000
17. Demonologia w nauce Ojców Kościoła. Hipolit, *O antychryście*, 2000
18. Św. Jan Chryzostom, *Homilie na Ewangelię wg św. Mateusza*, (cz. 1; hom. 1-40), 2000
19. Ambrozjaster, *Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian*, 2000
20. Teodoret z Cyru, *Komentarz do Listów do Tes., Tym., Tyt., Filem. i Hebr.*, 2001
21. Św. Grzegorz z Nyssy, *Drobne pisma trynitarne*, 2001
22. Klemens Aleksandryjski, *Wypisy z Theodota*, 2001
23. Św. Jan Chryzostom, *Homilie na Ewangelię wg św. Mateusza*, (cz. 2; homilie 41-90), 2001
24. *Dokumenty Soborów Powszechnych*, tom I, 2001
25. Orygenes, *Komentarz do Ewangelii według Mateusza* (cz. 2), 2002
26. *Dokumenty Soborów Powszechnych*, tom II, 2002
27. Orygenes, *Komentarz do Ewangelii według św. Jana*, 2003
28. Ambrozjaster, Hieronim, Pelagiusz, *Komentarze do Listu do Tytusa*, 2003
29. Rufin z Akwilei, *Obrona przed zarzutami Hieronima*, 2003
30. *Dokumenty Soborów Powszechnych*, tom III, 2003
31. Św. Ambroży, *Wyjaśnienie symbolu. O tajemnicach. O sakramentach*, 2004
32. Orygenes – Hieronim, *Homilie o Księdze Psalmów*, 2004
33. *Dokumenty Soborów Powszechnych*, tom IV, 2004
34. Grzegorz z Nyssy, *Homilie do błogosławieństw*, 2005
35. Nowacjan, *O Trójcy Świętej*, 2005
36. *Korespondencja między chrześcijaninem a muzułmaninem*, 2005
37. *Dokumenty synodów od 50 do 381 roku*, (Synody i Kolekcje Praw, tom I), 2006
38. Augustyn z Hippony, *O chrzcie*, 2006
39. Grzegorz z Nyssy, *O stworzeniu człowieka*, 2006
40. Aureliusz Prudencjusz Klemens, *Wieńce męczeńskie*, 2006
41. Św. Jan Chryzostom, *Mowy przeciwko judaizantom i Żydom. Przeciwno Żydom i Hellenom*, 2007
42. *Konstytucje apostoelskie*, (Synody i Kolekcje Praw, tom II), 2007